

Sygn. akt II AKa 238/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Misiak
Sędziowie:	SA Krzysztof Eichstaedt (spr.) SO del. Jarosław Papis
Protokolant:	sekr. sądowy Maciej Umiński

przy udziale J. S., Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2012 r.

sprawy

wnioskodawczyni **H. B.**

o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 18 lipca 2012 r., sygn. akt III Ko 144/12

na podstawie art. 437 §1 kpk

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Sygn. akt II AKa 238/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2012r. wydanym w sprawie III Ko 144/12 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił żądanie wnioskodawczyni H. B. o zasądzenie zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

Wyrok ten w ustawowym terminie zaskarżył pełnomocnik wnioskodawczyni, zarzucając mu obrazę przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 555 k.p.k. w połączeniu z przepisami prawa cywilnego art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c., poprzez nieuwzględnienie zasad współzycia społecznego przed przyjęciem zarzutu przedawnienia i brakiem zbadaniem z urzędu przez sąd I instancji tego (...) czy podniesienie, a tym bardziej uwzględnienie zarzutu przedawnienia nie jest in concreto sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, do sprawdzenia czego obliuguje

sądy, postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lutego 2001 r., co prowadzi do konkluzji, że przyjęcie przez sąd zarzutu przedawnienia jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego

W konkluzji pełnomocnik wnioskodawczynie wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie odszkodowania zgodnie z wnioskiem, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację pełnomocnika wnioskodawczynie należało uznać za oczywiście bezzasadną. Wprawdzie wnioskodawczynie H. B. (dawniej S.) była tymczasowo aresztowana w okresie od 7 grudnia 1976r. do 13 lipca 1977r., a następnie prawomocnie uniewinniona od postawionego jej zarzutu, a zatem spełniona została przesłanka z przepisu art. 552§2 k.p.k. do wystąpienia o zadośćuczynienie, to jednak podniesienie przez prokuratora na rozprawie przed sądem meriti zarzutu przedawnienia żądania (k. 8 odw.), które faktycznie nastąpiło, skutkowało oddaleniem przez sąd I instancji wniosku o zadośćuczynienie w związku z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem w/wym.

Wprawdzie sąd meriti nie rozważył, czy uwzględnienie zarzutu przedawnienia nie jest in concreto sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, lecz także autor apelacji podnosząc zarzut obrazy przepisów postępowania, powoływał się tylko w sposób ogólny na zasady współżycia społecznego, podnosząc iż wnioskodawczynie po opuszczeniu zakładu karnego była w złym stanie psychicznym, a jej dolegliwości neurologiczne pogłębiały się, co sprawiło, iż otrzymała rentę inwalidzka (początkowo na czas określony, a od 1985r. na stałe). Konkludując stwierdzić należy, iż pełnomocnik wnioskodawczynie nie wykazał aby stan zdrowia wnioskodawczynie był przeszkodą do złożenia przez okres ponad 30 lat od upływu terminu przedawnienia wniosku o zadośćuczynienie za niesłusne tymczasowe aresztowanie. Tak znacznego przekroczenia terminu, w ocenie sądu apelacyjnego nie można także skutecznie uzasadnić brakiem wiedzy wnioskodawczynie H. B. o możliwości wystąpienia do sądu z wnioskiem o zadośćuczynienie.

Przewidziany w art. 555 k.p.k. roczny termin do zgłoszenia żądania odszkodowania i zadośćuczynienia z powodu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania jest cywilnym terminem przedawnienia (por. uchwała SN z dnia 19.02.1997r., I KZP 38/96, OSNKW 1997r., z. 3-4, poz. 18). Zgłoszenie zatem żądania po upływie przewidzianego w art. 555 k.p.k. terminu prowadzi do oddalenia tego żądania tylko w razie podniesienia przez prokuratora zarzutu przedawnienia (co w niniejszej sprawie miało miejsce) i pod warunkiem, że podniesienie tego zarzutu nie zostanie uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (tak: postanowienie SN z dnia 5 września 1995r., WZ 141/95, OSNKW 1996r., z. 5-6, poz. 30). Jeżeli jednak prokurator podniósł zarzut przedawnienia, ustalenie przez sąd, iż niedotrzymanie terminu określonego w art. 555 k.p.k. przez żądającego odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłusne tymczasowe aresztowanie nie usprawiedliwiają żadne wyjątkowe okoliczności, powoduje oddalenie żądania (por. wyrok SN z dnia 17 marca 2000r., WA 7/00, OSNKW 2000r., nr 7-8, poz. 73). Innymi słowy niedotrzymanie terminu może być wywołane różnymi okolicznościami, także niezależnymi od wnioskodawczynie, zaś rolą sądu jest dokonanie oceny, czy zgłoszenie żądania po terminie jest w pełni usprawiedliwione w związku z czym podniesienie zarzutu przedawnienia należałoby uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Przechodząc już bezpośrednio na grunt niniejszej sprawy podnieść należy, iż chociaż sąd meriti w treści pisemnych motywów wydanego wyroku nie odniósł się bezpośrednio do zasad współżycia społecznego, to jednak stwierdzić trzeba, iż w realiach niniejszej sprawy wyrok jaki został wydany przez sąd I instancji odpowiada prawu.

W ocenie sądu apelacyjnego tak znaczne przekroczenie przez wnioskodawczynie ustawowego terminu do wystąpienia z żądaniem o zadośćuczynienie za niesłusne tymczasowe aresztowanie (o ponad 30 lat), nie jest w żadnym wypadku usprawiedliwione stanem zdrowia wnioskodawczynie. Nie można także skutecznie uzasadnić tak długiego spóźnienia zgłoszenia roszczenia nieświadomością wystąpienia z takim żądaniem, albowiem po 1989r. żądania takie jak wnioskodawczynie i podobne, są bardzo częste, a także szeroko komentowane w środkach masowego przekazu (telewizja, radio, prasa). W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, iż podniesienie przez prokuratora po upływie 33 lat od momentu przedawnienia zarzutu przedawnienia, nie można uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego,

zwłaszcza iż materiał dowodowy nie pozwala na wyciągnięcie wniosku, iż wnioskodawczyni z przyczyn od niej niezależnych nie była w stanie wcześniej złożyć przedmiotowego wniosku.

Zważywszy na znaczne przekroczenie ustawowego terminu do zgłoszenia żądania o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie oraz brak po stronie wnioskodawczyni szczególnych okoliczności uzasadniających tak długie spóźnienie z wystąpieniem z żądaniem o zadośćuczynienie, stwierdzić należy, iż podniesienie przez prokuratora w realiach niniejszej sprawy zarzutu przedawnienia nie jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z treścią przepisu art. 554§2 in fine przedmiotowe postępowanie wolne jest od kosztów.